

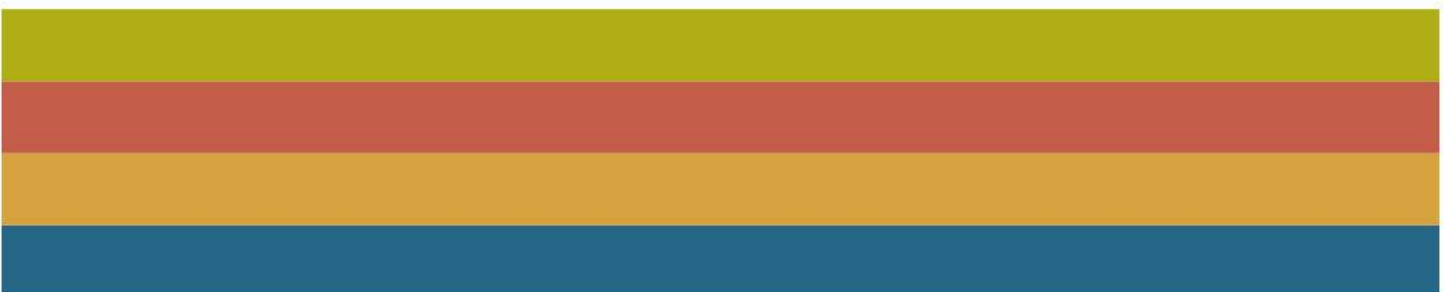

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Krachtige IJsseldijken Krimpenerwaard

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

8 november 2016 / projectnummer: 3145

1. Hoofdpunten van het MER

Het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard heeft het voornemen om ongeveer tien kilometer dijk tussen Gouderak, Ouderkerk aan den IJssel en Krimpen aan den IJssel te versterken. De dijk ligt aan de oostzijde van de Hollandse IJssel (linkeroever). Deze Hollandse IJsseldijken voldoen niet aan de huidige en de nieuwe eisen voor waterveiligheid. Het verbeteren van de primaire waterkering is een milieueffectrapportage-(m.e.r.) beoordelingsplichtige activiteit. Bij het project dijkversterking Krachtige IJsseldijken Krimpenerwaard (KIJK) zijn naar verwachting nadelige gevolgen voor de omgeving en het milieu niet eenvoudig uit te sluiten. Op voorhand is daarom besloten een Milieueffectrapport (MER) op te stellen voor de dijkversterking.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')¹ beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. De Commissie richt zich in haar advies op de informatie die nodig is ten behoeve van de keuze voor een voorkeursalternatief in de eerste fase van het MER.² Deze fase zal in ieder geval de volgende informatie moeten bevatten:

- Een systeembeschrijving van de IJsseldijken en omgeving. Ga daarbij in op het watersysteem en de rol die de dijken daarin spelen voor de waterveiligheid, nu en in de toekomst. Geef ook een beschrijving van de ruimtelijke systemen waar de dijk ook een belangrijke functie in heeft zoals het verkeerssysteem, landschap en cultuurhistorie, natuurwaarden en de actuele sanerings situatie. Ook voor deze systemen geldt dat een doorkijk naar de toekomst belangrijk is;
- Inzicht in de hoofdkeuzen die op systeemniveau worden gemaakt en de onzekerheden die daarbij horen. Het kan dan gaan om het maatgevende waterpeil in de Hollandse IJssel of aanpassing aan de stormvloedkering. Ga in een gevoeligheidsanalyse na wat het effect van deze onzekerheden is voor het watersysteem en het ruimtelijk systeem;
- Inzicht in de meekoppelkansen en de mogelijke uitwerkingen daarvan in alternatieven ten behoeve van de selectie van het voorkeursalternatief (VKA). Ga daarbij in op de kansen voor het watersysteem en het ruimtelijk systeem. Stel een ruimtelijk kader op waarmee richting kan worden gegeven aan het ontwerp en dat een hulpmiddel is bij het bepalen van het VKA;
- Een beschrijving van de effecten van de alternatieven op het detailniveau dat nodig is voor de onderbouwing van de keuze van een voorkeursalternatief dat in de tweede fase van het MER verder wordt uitgewerkt.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

¹ De samenstelling en werkwijze van de werkgroep van de Commissie m.e.r. en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, via de link [3145](#) of door het projectnummer 3145 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

² zie verdere toelichting op de besluitvorming en fasering van de m.e.r.-procedure in hoofdstuk 2 van dit advies.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (R&D) Krachtige IJsseldijken Krimpenerwaard (KIJK) van 9 augustus 2016.³ Dat wil zeggen dat ze in dit advies niet ingaat op de punten die naar haar mening in deze notitie voldoende aan de orde komen.

2. Achtergrond, besluitvorming, systeembeschrijving, meekoppelkansen en beleidskader

2.1 Achtergrond en aanleiding van het project

De aanleiding voor het project is door het Hoogheemraadschap duidelijk beschreven in de notitie R&D. De dijken langs de Hollandse IJssel voldoen niet aan de huidige en nieuwe eisen voor waterveiligheid. De Commissie adviseert in het MER nader in te gaan op deze nieuwe eisen voor waterveiligheid en aan te geven hoe toetsing aan deze eisen verschilt van de toetsing aan de huidige eisen. Geef aan wat dit betekent voor de dijkvakken in het plangebied.

2.2 Gefaseerde besluitvorming

De m.e.r.-procedure wordt doorlopen voor het besluit over het projectplan Waterwet. Bevoegd gezag en initiatiefnemer hebben er voor gekozen om het MER in twee delen op te stellen. Het eerste deel van het MER, in de verkenningsfase, vormt de ondersteuning van de beslissing over het VKA. Het tweede deel van het MER, op te stellen in de planuitwerkingsfase, vormt de ondersteuning van de uitwerking van het VKA en het te nemen besluit over de dijkversterking (definitief projectplan Waterwet). De Commissie sluit met haar advisering aan op deze gefaseerde aanpak van het MER.

De Commissie heeft met het bevoegd gezag en de initiatiefnemer afgesproken om het MER eerste fase (tussentijds) te laten toetsen. De Commissie kan dan beoordelen of de essentiële milieu-informatie aanwezig is voor de keuze van een VKA. Daarnaast kan de Commissie (gericht) adviseren over de verdere uitwerking van het VKA tot een projectbesluit in de tweede fase van het MER. Dit tussentijds advies kan worden gezien als een voorlopige toetsing van de informatie uit fase 1 en een aanvullend reikwijdte & detailniveau advies voor fase 2.

Na afronding van het MER fase 2 zal de Commissie een definitief advies opstellen waarin zij een oordeel geeft over de milieu-informatie in het complete MER ter ondersteuning van de besluitvorming over het projectplan Waterwet.

2.3 Systeembeschrijving

De Commissie adviseert om de systeembeschrijving zoals opgenomen in de notitie R&D verder uit te werken en uit te breiden. Ga voor de beschrijving van het watersysteem in op de

³ Daarnaast heeft de Commissie op 27/9/2016 een locatiebezoek aan het gebied gebracht en een toelichting op de plannen gekregen van de initiatiefnemer en het bevoegde gezag.

stormvloedkering en het peilbeheer op de rivier en het peilbeheer in de achtergelegen polders. Het huidige polderpeil doet de veenbodem in het studiegebied dalen en vergroot daarmee de opgave.

Daarnaast adviseert de Commissie de systeembeschrijving te verbreden door in te gaan op de functie van de dijk in het verkeerssysteem, het landschap, de natuurwaarden en saneringssituatie in het studiegebied. Werk deze systeembeschrijving dusdanig uit in het ruimtelijke kader, dat deze een onderlegger kan vormen voor de beoordeling van de omvang van de opgave van de dijkversterking en bij de beoordeling van meekoppelkansen.

Watersysteem

Beschrijf het watersysteem waarbinnen de IJsseldijken een adequate bescherming moeten bieden. Geef aan onder welke omstandigheden deze bescherming het meest kritisch is. De notitie R&D bevat al veel informatie vanuit deze brede blik op de problematiek, maar het is ook relevant de samenhang en afhankelijkheid van de maatgevende hoogwaterstanden te schetsen. Geef aan wat de gevolgen zijn voor de uitgevoerde toetsing als het waterpeil wordt verhoogd of verlaagd.

Op pagina 12 van de notitie R&D beschrijft het Hoogheemraadschap onder het kopje 'Systeemplossing – de brede blik' oplossingsrichtingen waar andere overheden voor verantwoordelijk zijn, zoals een mogelijke peilverlaging op de Hollandse IJssel. Beschrijf de ontwikkeling van het peilbeheer en ga in op de relatie met de waterveiligheidsproblematiek. Geef aan hoe deze 'andere oplossingsrichtingen' effect hebben op de IJsseldijken en het project KIJK.

Het Hoogheemraadschap neemt de informatie en besluitvorming over het Deltaprogramma als uitgangspunt voor dit project, de Commissie onderschrijft dit uitgangspunt. In het achtergronddocument Hollandse IJssel (juni 2014) is daarover reeds het nodige opgenomen. Ga daarbij in op de werking en de toekomstplannen voor de Hollandsche IJsselkering^{4,5} Ga in op de vraag hoe verandering in het gebruik van deze stormvloedkering van invloed kan zijn op het project KIJK.

Naast variatie in het peil op de IJssel is ook het peilbeheer in de achterliggende polders van invloed op de waterveiligheidsproblematiek. Peilverlaging van de landbouwgebieden achter de dijk heeft verdere daling van de veenbodems tot gevolg en is daarmee mede veroorzaker van de problemen met de dijken. De daling van de drooggelegde veenbodem versnelt bovendien door klimaatverandering. Ga in de systeembeschrijving daarom ook in op het huidig en toekomstig peilbeheer en de samenhang met de waterveiligheidsproblematiek. Ga daarbij ook in op functieveranderingen in de waard, zoals die van landbouw naar natuur of naar andere teelten, die de veenbodemdaling en daarmee de opgave kunnen reduceren.

Gevoeligheidsanalyse

De Commissie adviseert een gevoeligheidsanalyse uit te voeren voor de verschillende hoofdkeuzen in het watersysteem en daarbij in te gaan op het effect van de maatgevende hoogwaterstanden op de Hollandse IJssel en op andere parameters die de omvang van de dijkversterking bepalen. Belangrijk hierbij zijn het sluitregiem en de faalkans van de Stormvloedke-

⁴ Ook wel Algera-kering genoemd.

⁵ Betrek hierbij de informatie uit het Achtergronddocument Hollandsche IJssel van het Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden (juni 2014) en de informatie die RWS in haar advies van 13 oktober 2016 heeft opgenomen over de werkzaamheden aan de kering in de periode 2018-2020.

ring, het al of niet gebruiken van sterkte van voorlanden, de interpretatie van de nieuwe rekenregels, het inzetten van berging en het peilbeheer in de gebieden achter de dijk. Geef aan in hoeverre deze ontwikkelingen van invloed zijn op de waterveiligheidsopgave en de dijkversterkingsopgave. Indien de gevoeligheidsanalyse een grote mate van afhankelijkheid laat zien, adviseert de Commissie dit uit te werken in één of meerdere alternatieven en/of varianten.

Functies van de dijk in het studiegebied

De Commissie adviseert de systeembeschrijving van het watersysteem uit te breiden met een systeemanalyse van de ruimtelijke functies en belangen in het studiegebied. De Commissie adviseert om een ruimtelijk kader op te stellen waarin aan de orde komen:

- het verkeerssysteem, analyseer de verkeersstromen in het studiegebied en ga na welke knelpunten aanwezig zijn op het gebied van verkeersveiligheid, bereikbaarheid, effecten op het woon- en leefmilieu. Ga ook na welke kansen er liggen voor recreatieve routes en verbeteren van de bereikbaarheid en scheiden van verkeersstromen;
- de natuur, door in te gaan op de natuurwaarden in het studiegebied⁶, de samenhang van de natuurgebieden te beschrijven en de samenhang van de natuurwaarden met de autonome ontwikkelingen en mogelijke ingrepen in het plan- en studiegebied te beschrijven;
- ruimtelijke kwaliteit, landschap en cultuurhistorie van het studiegebied. Om het landschap en de cultuurhistorie werkelijk 'onder de knie' te krijgen is een ruimtelijk kwaliteitskader noodzakelijk. Het proces van het opstellen daarvan kan al veel winst opleveren en ervoor zorgen dat de opgave werkelijk 'landt' in het gebied en geen louter academische en/of technische opgave blijft. In het ruimtelijk kwaliteitskader probeer je te ontdekken waar het in dit specifieke gebied nu werkelijk om gaat. Zodat er werkelijk grip ontstaat op de opgave in zijn context. Zaken als 'de dijk als ontmoetingsplaats', de spontane recreatie aan de IJsseloevers en de niet geringe bodemdaling in de Krimpenerwaard dienen hierin te worden geadresseerd. Geef aan waar kansen en bedreigingen liggen die kunnen worden meegenomen in de opgave van het project en die van belang zijn bij de beoordeling en keuze voor het voorkeursalternatief.

2.4 Meekoppelkansen

Ga op basis van de systeemanalyse in op de mogelijkheden voor meekoppelkansen op het gebied van waterbeheer en ruimtelijke functies. Bij het zoeken naar meekoppelkansen is het cruciaal om het belang achter een idee, wens of voorstel helder te krijgen. Op basis van de belangen kan daarna worden verkend of sprake is van potentiële win-winsituaties, van kansen om werk-met-werk te maken. Dit vraagt een creatieve houding met een scherp oog voor de eigen en andermans belangen.

⁶ Natuur kan voor deze opgave op 2 niveaus worden benaderd. Allereerst is er de natuur óp of direct rondom de dijk, zoals aan de IJsseloever. Deze informatie is het meest belangrijk voor de inpassingsopgave van het VKA in fase 2, maar kan bij grote bijzonderheden ook mede aanleiding zijn voor systeemkeuzen. In de tweede plaats is er het omringende landschap waarbinnen natuurgebieden liggen en worden uitgebreid. De dijk ligt in ditzelfde landschap en kan hierin een barrière vormen, bijvoorbeeld voor uitwisseling tussen de Krimpenerwaardse natuur en de zoetwatergetijdenatuur langs de rivier en/of mogelijke toekomstige natuur aan de overkant zoals in het 'restveengebied' van de Zuidplaspolder rondom Moordrecht. Maar ook het omgekeerde is mogelijk: de dijk kan helpen deze uitwisseling te bevorderen door bv. nog resterende open 'doorgangen' te koesteren en gunstig in te richten voor natuur en voor landschapsbeleving.

In de eerste fase spelen de meekoppelkansen op het niveau van alternatieven. Later komen de meekoppelkansen die meer op het inpassingsniveau liggen aan bod. Die laatste kansen kunnen worden onderzocht en uitgewerkt in het ontwerp van het VKA in de tweede fase van het MER.

Voor de uiteindelijke uitvoering en planologische vaststelling zijn andere partijen (derden) primair verantwoordelijk. Tijdens de selectie van meekoppelkansen voor de alternatieven en, vervolgens, de uitwerking van het voorkeursalternatief is de wil tot samenwerking bij deze partijen een aandachtspunt.

2.5 Wet- en regelgeving en beleidskader

Geef in het MER aan welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor de versterking van de dijken en of het voornemen kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. Ga daarbij in ieder geval in op:

- Deltaprogramma met daarin de uitwerkingsopgaven die worden doorgeschoven naar het waterbeheerplan en het watergebiedsplan van het Hoogheemraadschap voor de Krimpenerwaard (met daarin opgenomen de kaders voor polderpeilverlagingen).
- Beleidsregels grote rivieren (Bgr), indien sprake is van een rivierwaartse versterking, en relevante bepalingen uit de Waterwet.⁷
- Beleid voor het Natuurnetwerk Nederland (NNN), waaronder het Natuurbeheerplan van de provincie Zuid-Holland. Ga na of de grootschalige functieverandering naar natuur in de Krimpenerwaard, die vooral in de meest zettingsgevoelige delen nabij deze dijken zijn beslag zou krijgen, van invloed is op de opgave. Ga na of de recente ´pilot natuurbeheer Krimpenerwaard´ dit beeld verandert.
- Het Beeldkwaliteitsplan Hollandse IJssel.
- Ruimtelijke agenda Midden Holland.
- Gebiedsprofiel Ruimtelijke Kwaliteit Krimpenerwaard (juli 2014).

3. Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Aanpak van de opgave

De notitie R&D geeft aan dat de ruimtelijke afbakening van het project uit drie onderdelen bestaat:

1. De veiligheidsopgave.
2. De inpassingsopgave en.
3. De omgevingsopgave (meekoppelkansen).

De Commissie adviseert deze ruimtelijke afbakening te koppelen aan de gefaseerde aanpak van het MER. Werk in het eerste deel van het MER de veiligheidsopgave en ruimtelijke en omgevingsopgave uit en doe dit op basis van de in hoofdstuk 2 van dit advies genoemde systeem beschrijving. Werk de omgevingsopgave zowel in de eerste fase van het MER als de

⁷ Zie ook advies van Rijkswaterstaat op de notitie reikwijdte en detailniveau van 13 oktober 2016.

tweede fase van het MER uit. Daarbij zal de opgave in de eerste fase gericht zijn op meekoppelkansen op systeemniveau en in de tweede fase worden gekoppeld aan de inpassingsopgave en meer in detail worden vormgegeven.

3.2 Alternatieven en keuze voorkeursalternatief (fase 1)

De Commissie merkt op dat de alternatieven zoals beschreven in de Notitie R&D zijn gebaseerd op de technische oplossingsrichtingen en mogelijkheden voor dijkversterking. Zij adviseert deze alternatieven in het MER te onderzoeken en uit te breiden op basis van de inzichten die uit de systeembeschrijving en de gevoeligheidsanalyse naar voren zijn gekomen. Kijk ook expliciet naar de meekoppelkansen op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, natuur en verkeer op basis van het ruimtelijk kader.

Goede basiskaarten met daarop gevoelige elementen ('waarden'), maar ook ruimtelijke ontwikkelingen (meekoppelkansen), zijn een voorwaarde voor het herkennen en ontwerpen van kansrijke alternatieven. Verken en onderzoek daarbij onder andere de volgende meekoppelkansen:

- Waterberging: gegeven het (geaccepteerde) feit, dat dijkring 15 theoretisch eerder overstroomt dan dijkring 14 zou ook een alternatief met een bergingsgebied in de Krimpenwaard en dus een bijbehorend lager deel van de waterkering een te verkennen optie zijn. Inzicht in de effectiviteit en eventueel kosten van een dergelijke oplossing zou een eerste stap kunnen zijn. Uitwerking van meekoppelkansen kan dan mogelijk later ontstaan op basis van deze nieuwe inzichten.
- Gebruik van de voorlanden; ga in op de rol die de voorlanden spelen in de waterveiligheidsopgave en hoe deze een bijdrage kunnen leveren aan de verbetering van de waterveiligheid.
- Natuur en waterberging: nabij het plangebied – bijvoorbeeld bij de Stolwijkse Boezem bij Berkenwoude e.o. – ligt een groot cluster aan natuurontwikkelingsgebieden. Daar liggen kansen om tot afspraken te komen over waterberging. Dit kan een eenvoudiger oplossing zijn dan met veel verschillende grondeigenaren in landbouwgebieden. De Commissie acht het de moeite waard om hier een verkenning naar uit te voeren, mede gelet op de uitwerking van een soortgelijk concept in de Hoge Boezem van Haastrecht, direct ten oosten van het studiegebied (zelfde natuurbeheerder, maar andere waterbeheerder).
- Beperken of stoppen veenbodemdaling: uit de analyse van de dijkomgeving kan blijken dat sommige delen extra gevoelig zijn voor verdere bodemdaling bij agrarische ontwatering. Hier kunnen daardoor als eerste nieuwe zwakke plekken ontstaan, wat de duurzaamheid van de huidige ingreep ondergraaft. Dit kan aanleiding zijn om vanuit het perspectief van de dijk te onderzoeken of hier een functieverandering mogelijk is, bijvoorbeeld naar natuur of een natte teelt van landbouwgewassen, waardoor de bodemdaling kan worden teruggebracht of omgezet in stijging. Vanuit hetzelfde perspectief kan het van belang zijn om te kijken welke functieveranderingen nu al plaatsvinden in het gebied, temeer omdat de ligging van de natuurontwikkelingsgebieden in de voorbije jaren mede aangepast is ter beperking van de veenbodemdaling en alle milieueffecten die daaruit voortvloeien (waaronder CO₂-emissies).
- Verkeer en vervoer: kansen voor verbeteren van de bereikbaarheid en verkeersveiligheid, beperken van verkeershinder en effecten op woon- en leefmilieu, scheiding van verkeersstromen en versterken of ontwikkelen van recreatieve routes. Onderzoek dit door de verkeersstromen over de dijk te analyseren en daarbij te kijken naar de verschillende

soorten verkeer. Maak daarbij voor zover relevant onderscheid naar bijvoorbeeld woonwerkverkeer, recreatiefverkeer, doorgaand en bestemmingsverkeer, vrachtverkeer⁸, zwaar of licht verkeer, langzaam (fiets en voetgangers) en snel (gemotoriseerd) verkeer en herkomst en bestemming van het verkeer.

- Landschap, cultuurhistorie en recreatie: voor het gebied leven allerlei ideeën in de samenleving, ideeën voor versterking van het kwetsbare landschap dat in eeuwen met telkens nieuwe generaties van handelingen (en overstromingen) is geworden tot wat het nu is. De Commissie adviseert in het MER in te gaan op vragen zoals: wat betekent dit voor de opgave? Waar zit de kern van de kwaliteit die de dijk en omgeving vertegenwoordigen? Waar hecht je aan openheid, waar aan beslotenheid? Waar zitten de te bewaren formidabele zichten en waar kan wellicht worden verdicht? Hoe sterk leeft nu werkelijk de behoefte om 'de dijk terug te geven aan de mensen', als dit betekent dat het gemotoriseerd verkeer anders zal moeten worden afgewikkeld dan nu het geval is? Of betekent dit veel meer een toevoeging van een enkele recreatieplek hier en daar? Daarnaast blijkt dat het gebied een aantal forse ruimtelijke vraagstukken kent buiten de dijkversterking om. Het werkelijk onderzoeken hiervan hand in hand met het rekenen en tekenen eraan kan relevante nieuwe inzichten opleveren die voor het meekoppelen een enorme 'drive' voor het project kunnen betekenen.

3.3 Uitwerking voorkeursalternatief (fase 2)

De Commissie zal in een tussentijdse toetsing na afronding van fase 1 nader ingaan op de reikwijdte en het detailniveau van de uitwerking die in de tweede fase is vereist.

De Commissie gaat in dat advies in op de vraag hoe het voorkeursalternatief gedetailleerder uit te werken ten behoeve van de besluitvorming over het projectplan Waterwet. Daarbij zal zij ingaan op de (ook meer gedetailleerde) randvoorwaarden en eisen die voortvloeien uit wet- en regelgeving en beleidskaders, het detailniveau van het ontwerp en toetsing van effecten en te onderzoeken varianten en maatregelen ten behoeve van de besluitvorming over het projectplan Waterwet.

3.4 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten.

⁸ Impact van zwaar vrachtverkeer kan zowel betrekking hebben op effecten leefomgeving, verkeersveiligheid, bereikbaarheid als ook op stabiliteit en zakkingen van de dijk.

4. Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

In fase 1 moeten de alternatieven worden onderzocht op de aspecten die voor de keuze tussen alternatieven onderscheidend zijn. Dit zijn met name het doelbereik en effecten met een permanent en/of bovenlokaal karakter. Het detailniveau moet zodanig zijn, dat een goed onderbouwde keuze voor een voorkeursalternatief kan worden gemaakt. Daarnaast moet worden aangetoond dat het voorkeursalternatief uitvoerbaar is binnen wet- en regelgeving, eventueel na uitvoering van mitigerende maatregelen in fase 2. Maak bij de beschrijving van de effecten, voor zover voor de keuze van het VKA relevant, onderscheid tussen de aanlegfase en de fase na realisatie van de alternatieven (eindfase).

Beschrijf hoe de gestelde doelen de keuze en de afbakening van de alternatieven hebben bepaald. De verschillende alternatieven en onderdelen daarvan kunnen als bouwstenen worden gebruikt bij het vormen van het voorkeursalternatief. Beschrijf in het MER daarom de effecten van de kansrijke alternatieven, indien relevant per dijkvak. Beschrijf de meekoppelkansen en geef aan bij welke benaderingen van dijkversterking ze passen.

De beschrijving van de milieueffecten moet voor de direct omwonenden en andere belanghebbenden duidelijk in beeld brengen wat de gevolgen zijn van de verschillende keuzes.

4.1 Natuur

Beschrijf de natuurwaarden in het studiegebied, ongeacht de wettelijke beschermingsstatus. Ga daarbij onder ander in op de rivierzijde van de dijk, de aanwezige biesen- en rietkragen, eventuele gorzen. En ga voor de Polderzijde in op de aanwezigheid van natuur- en natuurgebieden direct aansluitend op de dijk, zoals bv. de blokboezems. Beschrijf vervolgens de potentiële ingreep-effectrelaties tussen de voorgenomen activiteiten en de natuurwaarden in het studiegebied. Doe dit naast de dijkversterking ook voor de meekoppelkansen, en specificeer indien relevant voor aanlegfase en eindbeeld.

Gebiedsbescherming

De beoogde locatie voor de dijkversterking ligt buiten Natura 2000-gebieden. Het Nationaal Natuurnetwerk ligt veel dichterbij. Het overlapt mogelijk met sommige alternatieven of kan er ruimtelijk door worden beïnvloed, mogelijk zelfs versterkt. Ga na welke ontwikkeling van het Natuurnetwerk de provincie nastreeft en in hoeverre de beoogde natuurdoelen (in termen van natuurdoeltypen en doelsoorten) positief of negatief kunnen worden beïnvloed.

4.2 Landschap en cultuurhistorie

Beschrijf voor het studiegebied de aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de dijk en de directe omgeving.

Besteed aandacht aan de drie facetten van cultuurhistorie:

- archeologie (inclusief relatief recente archeologische resten zoals eventueel nog aanwezige ondergrondse resten van de historische ruïnes en van verdwenen dorps- en industriële bebouwing);
- gebouwd erfgoed (zoals resterende historische dorps- en industriële bebouwing);
- landschappelijke elementen.

Beschrijf hoe deze waarden door het voornemen zullen worden beïnvloed

Bij ingrepen die naar hun aard en schaal grote en onomkeerbare effecten hebben op hun omgeving, is het van belang de negatieve effecten op bestaande landschappelijke waarden los te beschouwen van eventuele positieve effecten van het voornemen. Dit omdat anders uit de dan resulterende neutrale of licht negatieve score in de effectbeoordeling ten onrechte de indruk kan ontstaan, dat er geen effecten zijn.

Maak de effecten (positief, negatief) inzichtelijk aan de hand van visualisaties. Voer de visualisaties bij voorkeur uit in de vorm van vergelijkingen tussen 'nu' en 'straks' vanaf steeds dezelfde gezichtspunten.

4.3 Bodem en water

In het verleden en recente verleden zijn verschillende bodemsaneringen uitgevoerd in het plangebied en de voorlanden van de IJsseldijk. Ga in op de voorwaarden die deze opleggen (zoals afdekkingen van vervuilde zellingen), op mogelijke effecten op deze saneringslocaties en ga na of er mogelijk kansen liggen om werk met werk te maken op locaties die nog niet zijn gesaneerd.

Ga voor fase 1 ook globaal in op de groundbalans voor de verschillende alternatieven aangezien deze op dit onderdeel waarschijnlijk sterk zullen verschillen. Ga, voor de verschillende alternatieven ook globaal in op (het verschil in) de effecten van de logistiek in de aanvoer van grond en andere materialen in relatie tot de bestaande (weg)infrastructuur en de in dat kader te treffen voorzieningen, zoals bijvoorbeeld de aanleg van tijdelijke depots.

De wateraspecten zijn in de Notitie R&D al goed in kaart gebracht. In aanvulling daarop acht de Commissie het van belang om niet alleen aandacht te besteden aan een toename maar ook een eventuele afname van kwel in verband met natuurwaarden die van deze kwel afhankelijk zijn.

4.4 Verkeer

Beschrijf op basis van de groundbalans en een grondstromenplan de vervoersbewegingen die plaatsvinden in de realisatiefase. Geef aan of vervoer via het water mogelijkheden biedt. Ga in op de mogelijke gevolgen voor de verkeerscirculatie, verkeersveiligheid en de bereikbaarheid van woningen en aanliggende percelen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

4.5 Woon en leefmilieu

De tijdelijk en permanente gevolgen voor het leefmilieu zijn onderscheidend voor de alternatieven en meekoppelkansen. Geef inzicht in de gevolgen voor individuele woningen, agrarische percelen en bedrijven. Bij een omvangrijke ingreep zullen zowel de tijdelijke als de permanente effecten groter zijn. Geef daarom voldoende inzicht in deze verschillen, en geef ook aan op welke aspecten deze verschillen betrekking hebben.

De Commissie denkt hierbij voor de tijdelijke effecten aan overlast vanwege de ingrepen in de vorm van geluidhinder, verkeeroverlast, beïnvloeding luchtkwaliteit, en eventueel trillingen. Na realisatie denkt de Commissie aan veranderingen in de verkeersstromen en afwikkeling, veranderingen in de gevolgen voor bewoners bij een overstroming, ontsluiting van het gebied. Geef ook inzicht in de fasering van de verschillende ingrepen en de doorlooptijden.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

Bevoegd gezag: Omgevingsdienst Midden-Holland namens de Provincie Zuid-Holland

Besluit: vaststellen van projectplan Waterwet

Categorie Besluit m.e.r.: categorie D3.2

Activiteit: wijziging en/of aanpassing van een primaire waterkering

Procedurele gegevens:

Ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 16 september t/m 14 oktober 2016

Advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 8 november 2016

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. ir. L.D. Boom

dhr. ing. J.M. van der Grift

dhr. drs. A. van Leerdam

dhr. drs. R. Meeuwsen (secretaris)

mw. drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De informatie die ze van het bevoegde gezag heeft ontvangen, vormt het uitgangspunt van haar advies. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie de website op de pagina Wat doet de Commissie in het hoofdstuk Advisering (www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie).

Betrokken documenten:

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3145](#) in te vullen in het zoekvak.

De Commissie heeft kennis genomen van twee zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 17 oktober 2016 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

